

# Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven

Uitkomsten van het onderzoek

15 JANUARI 2024

# Inhoud

- Onze opdracht
- Algemeen beeld
- Hoofdconclusies van het onderzoek
- Scenario's voor de toekomst

[Klik hier voor het onderzoek van Berenschot naar sociaal ontwikkelbedrijven in opdracht van SZW.](#)



RAPPORT

## Onderzoek infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven

# Aanleiding

- Participatiewet ingevoerd in 2015.
- Krimp van de doelgroep Wsw
- De budgetten gaan omlaag.
- De infrastructuur van sw-bedrijven wordt relatief beperkt ingezet voor de nieuwe doelgroep
- De vrees bestaat dat de infrastructuur bij de werkbedrijven afbrokkelt en dat de doelgroep daardoor in de knel komt.

# Doelstelling van het onderzoek

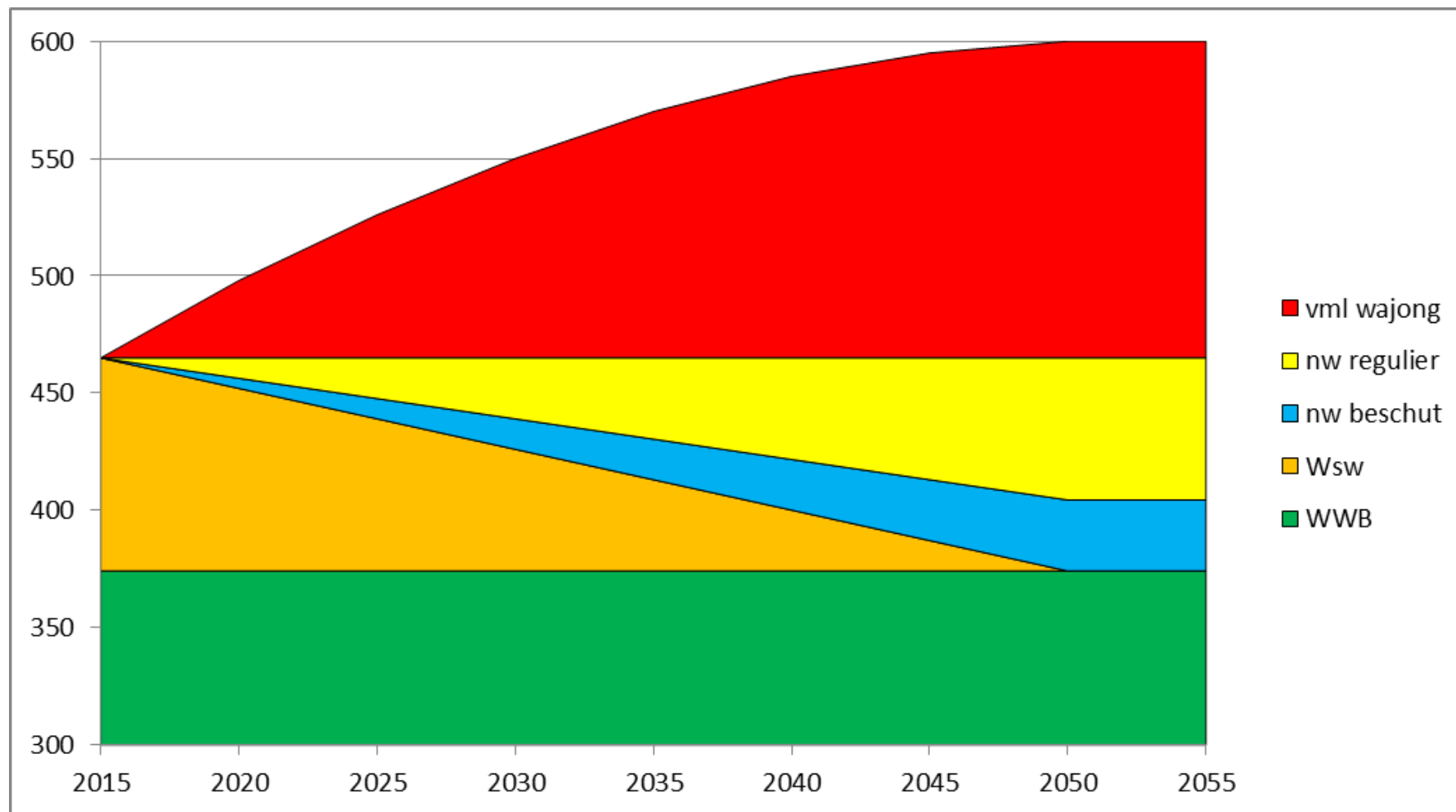
1. Actueel beeld van de huidige uitvoering Participatiewet.
2. De verwachte ontwikkelingen in beeld brengen voor de korte, middellange en lange termijn.
3. Reële scenario's voor de toekomstige ontwikkeling van de infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven.

# Aanpak

- Berenschot-team van vijf onderzoekers
- Deskresearch
- Landelijke enquêtes bij gemeenten en bij sociaal ontwikkelbedrijven
- Interviews met gemeenten en sociaal ontwikkelbedrijven
- Expertmeeting met werkgevers
- Casestudies
- Begeleidingsgroep met brede vertegenwoordiging
- Najaar 2022 – voorjaar 2023



## Ontwikkeling doelgroepen Participatiewet NL



# Uitgangspunt in de mvt bij de Participatiewet

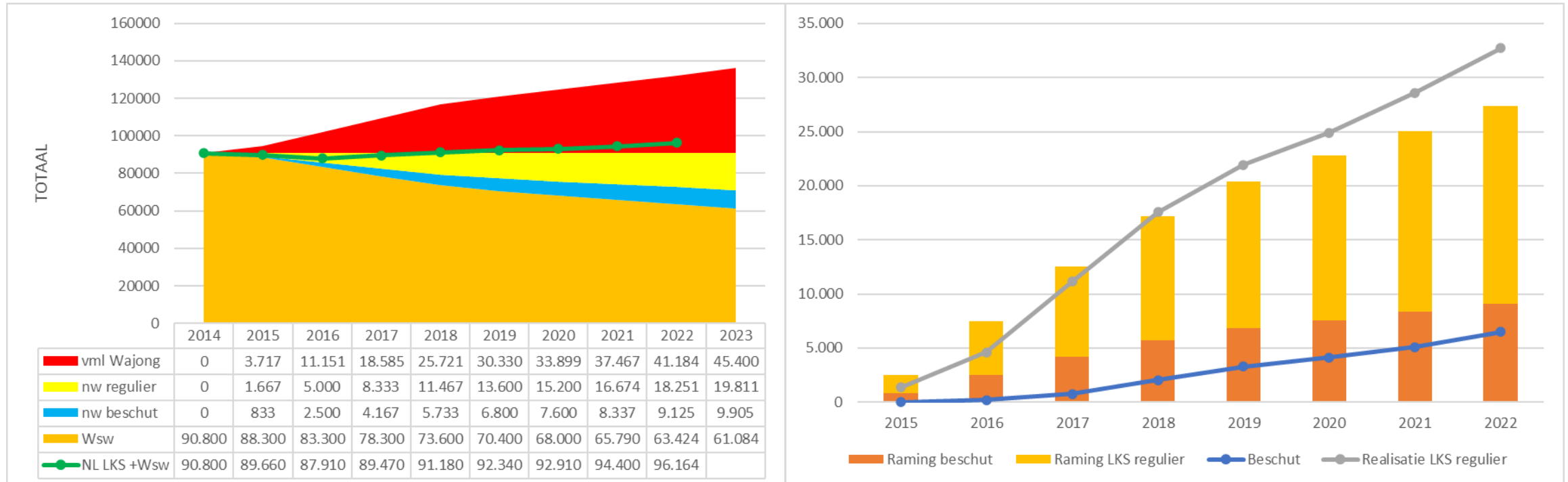
	Wsw; bij invoering Participatiewet (2015)	Nieuwe doelgroep; structurele vanaf 2048
Werk in een beschutte werkomgeving, waaronder werken op locatie.	56.000	30.000
Via detachering bij reguliere werkgever	28.000	--
Na/met begeleiding in dienst bij reguliere werkgever	6.000	60.000
<b>Totaal</b>	<b>90.000</b>	<b>90.000</b>

# Bezuinigingen bij de invoering van de Participatiewet

<i>mln €</i>	<i>2014</i>	<i>Struct</i>	<i>Vershil</i>
Wsw	2.360	1.710	-650
Wajong	2.570	1.380	-1.190
Klassiek re-integratiebudget	689	548	-141
<b>Totaal</b>	<b>5.619</b>	<b>3.638</b>	<b>-1.981</b>



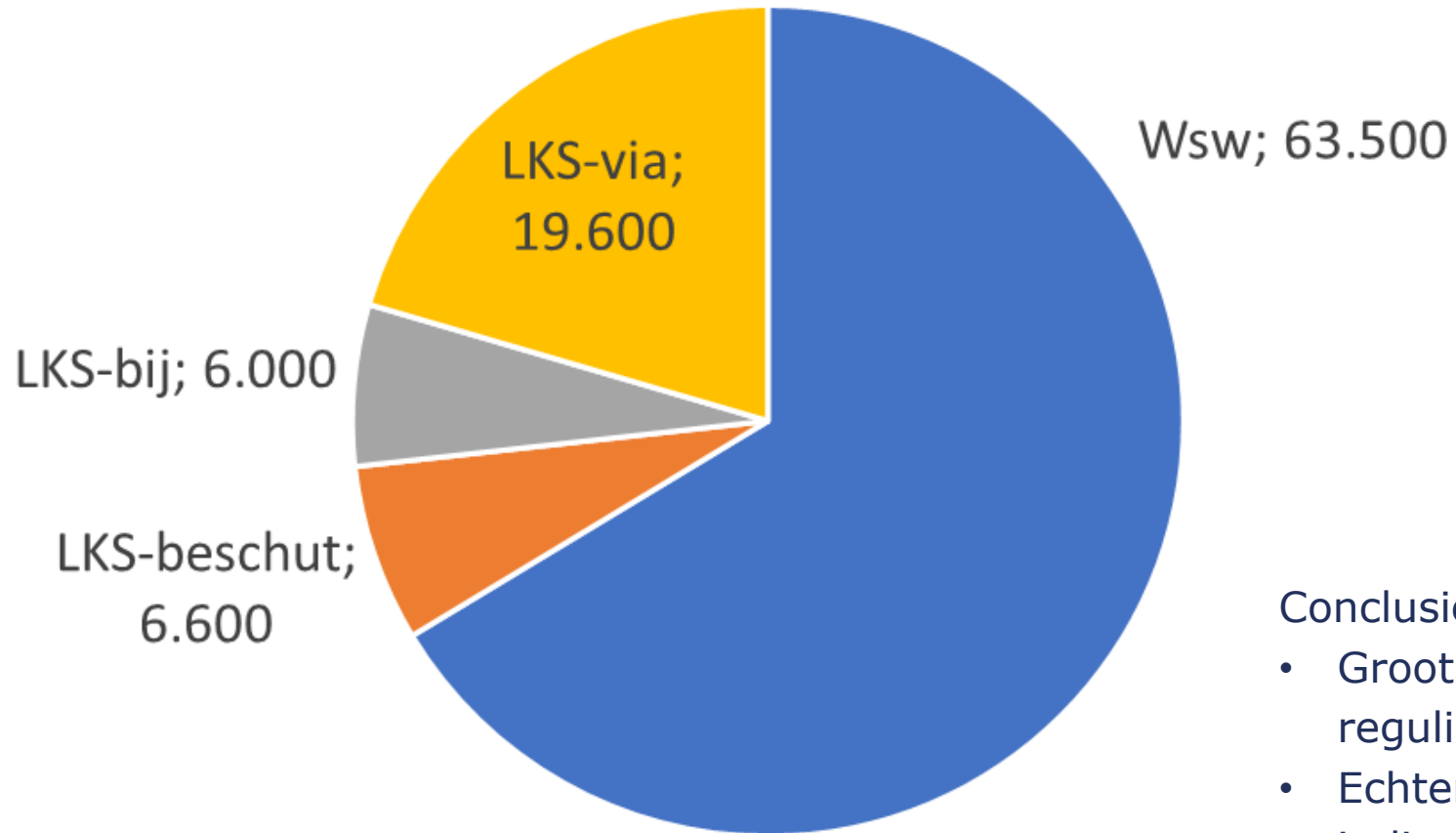
# Ontwikkeling aantal LKS en beschut werk



## Conclusie:

- Aantal LKS hoger dan waarmee is gerekend bij de invoering van de Participatiewet.
- Maar, (fors) lager dan de verwachte omvang van de doelgroep
- Aantal beschutte werkplekken blijft achter bij de verwachting.

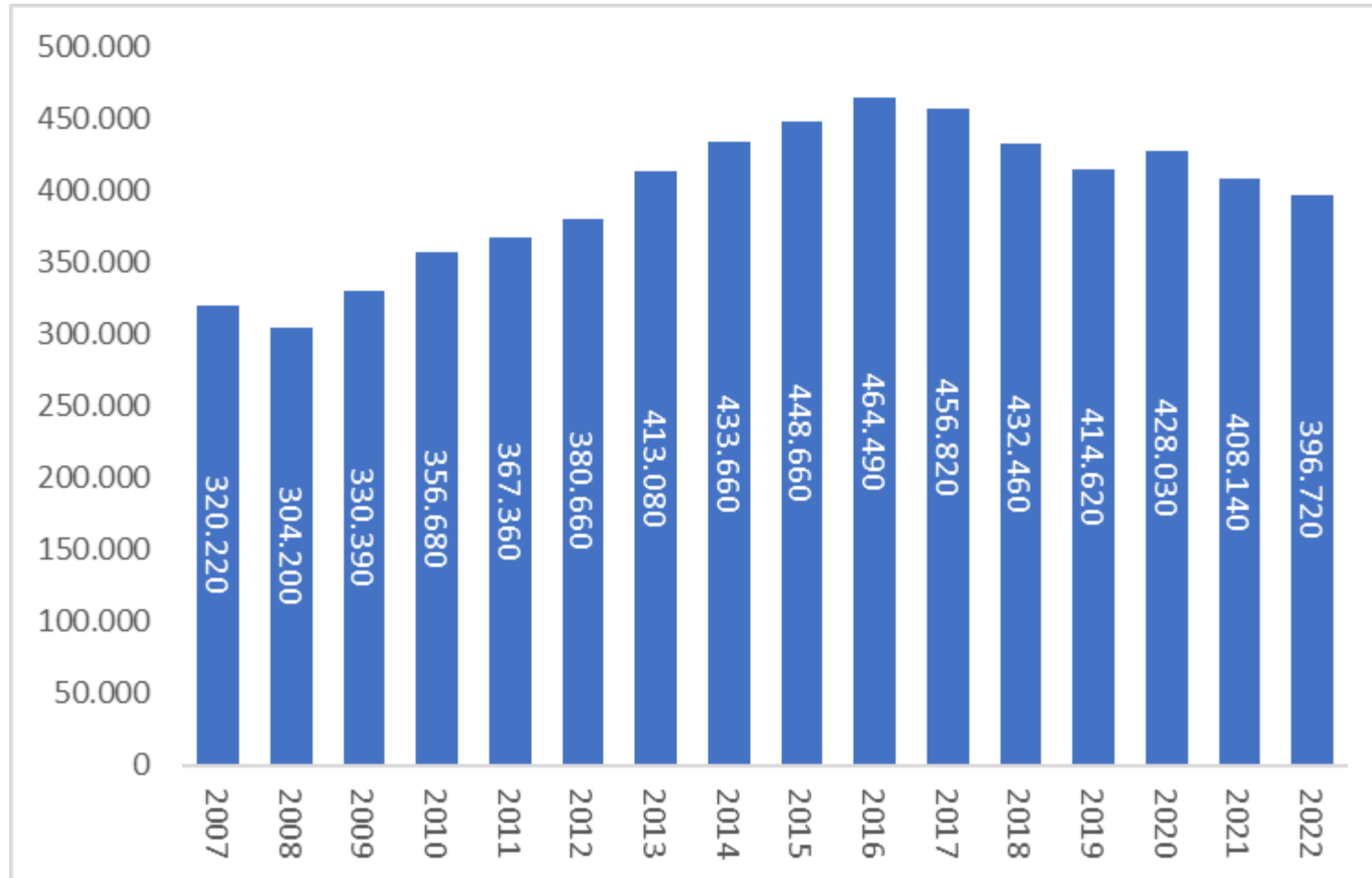
## Verdeling LKS en Wsw ultimo 2022



### Conclusie:

- Grootste deel LKS in dienst bij reguliere werkgevers
- Echter, substantieel deel – zonder indicatie beschut – in dienst bij SO-bedrijven

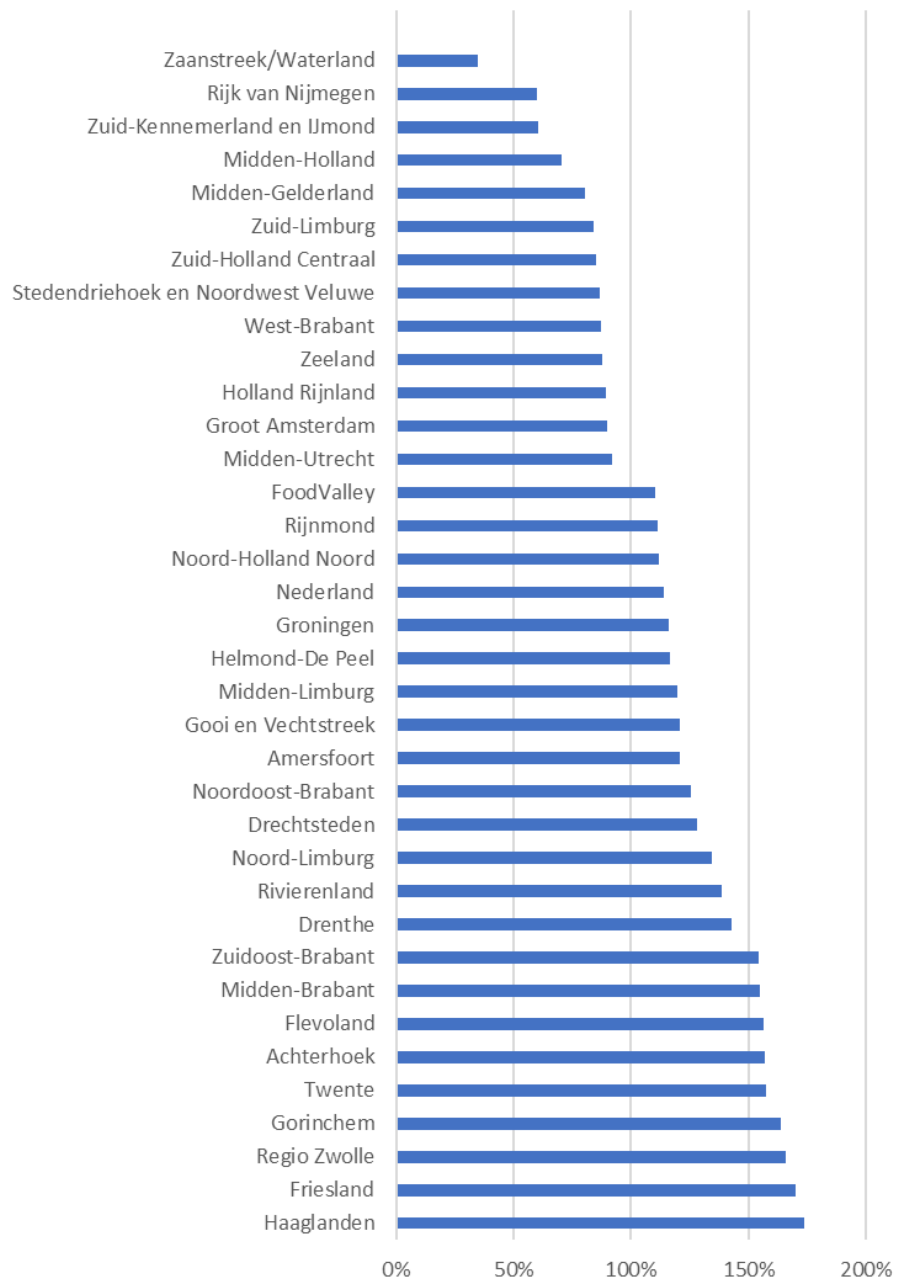
# Aantal mensen in de bijstand



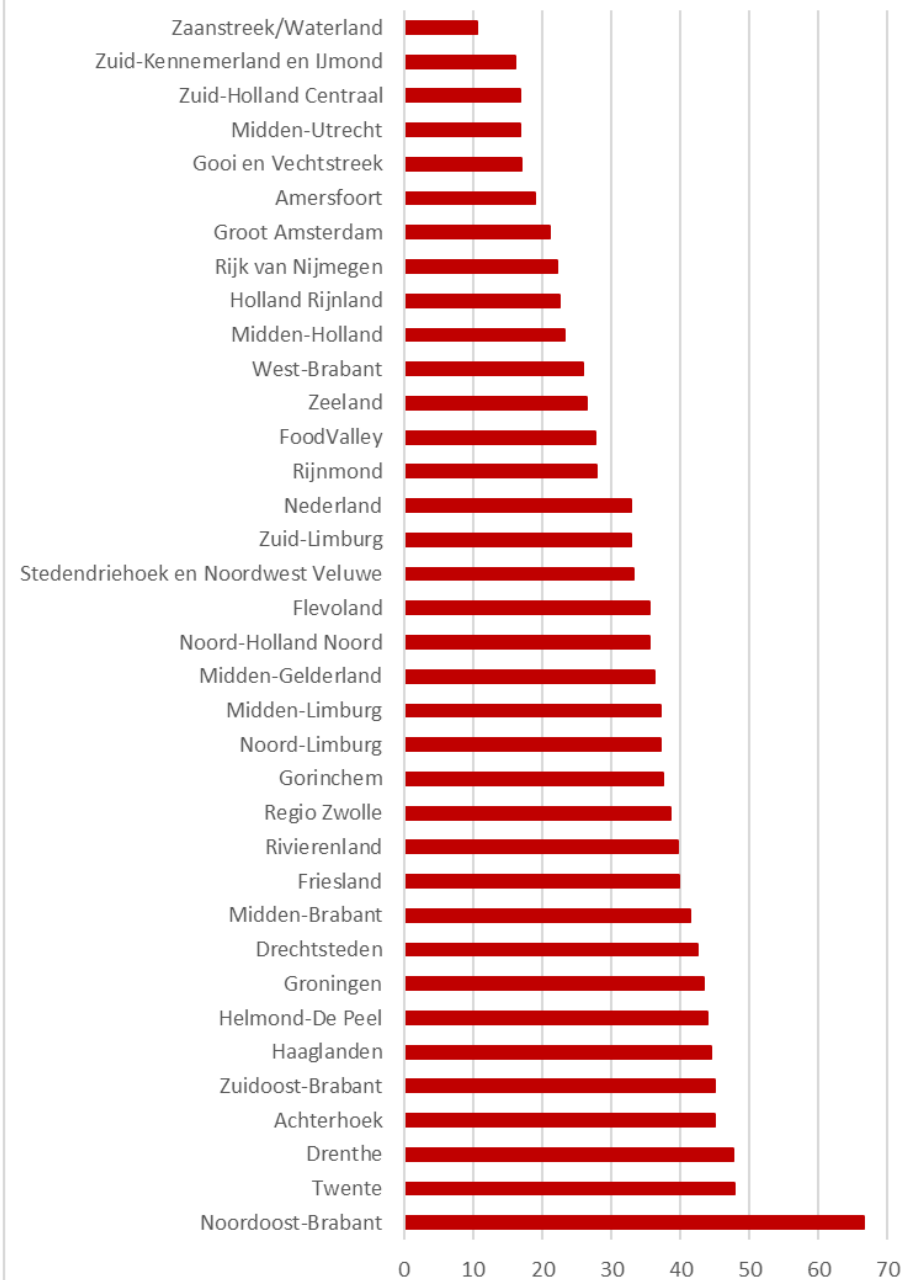
Conclusie:

Omvang bijstand is sinds invoering P-wet gedaald, ondanks opwaartse druk als gevolg van de nieuwe doelgroep

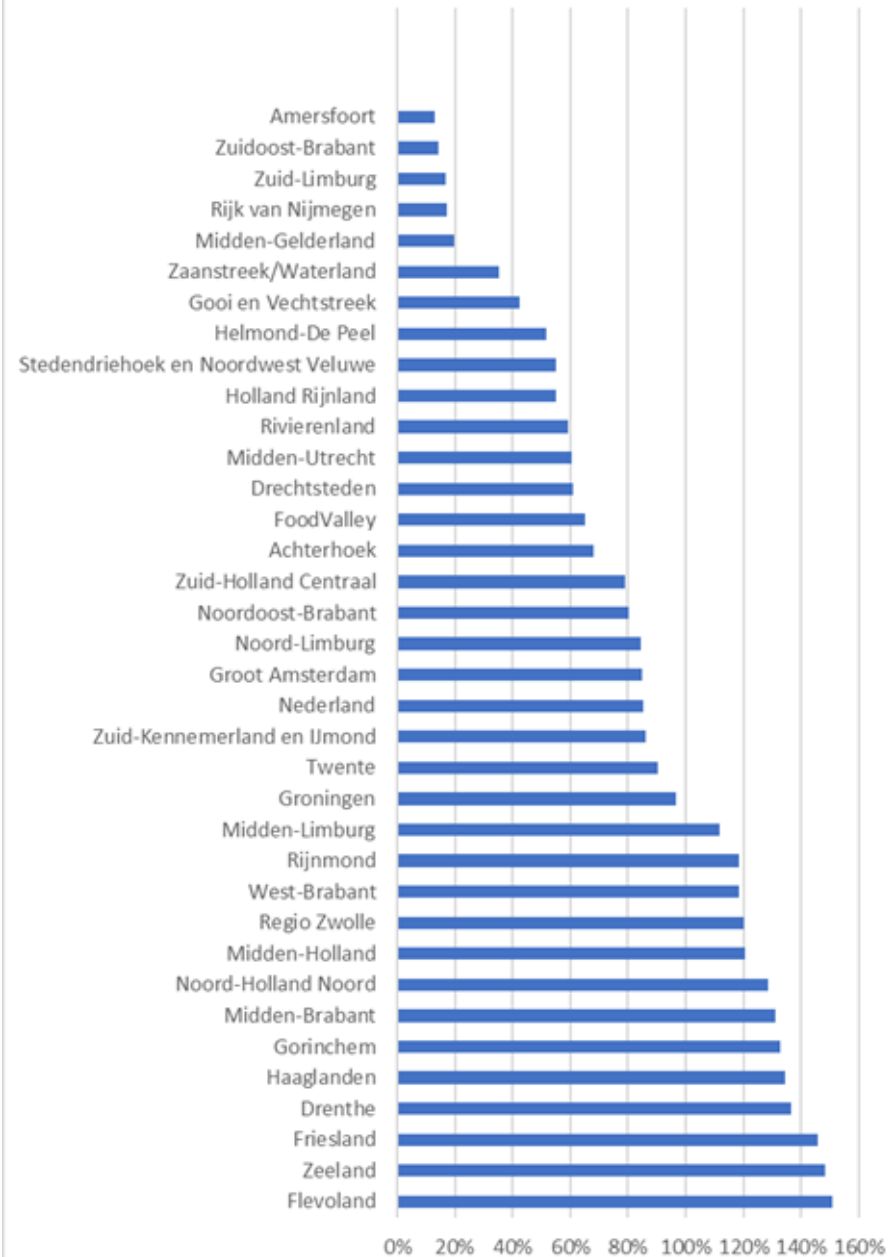
LKS als % oorspronkelijke verwachting



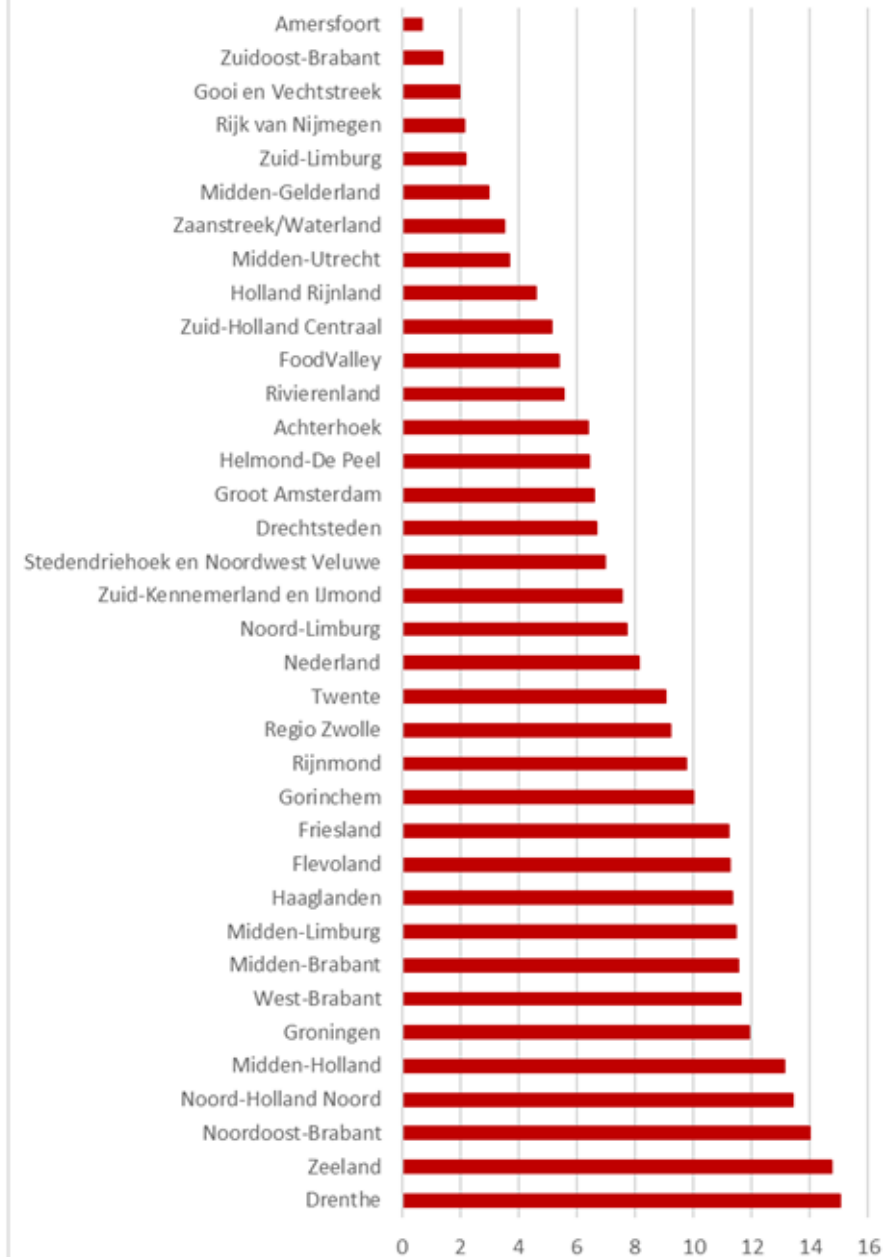
LKS per 10.000 BB



Beschut als % oorspronkelijke verwachting



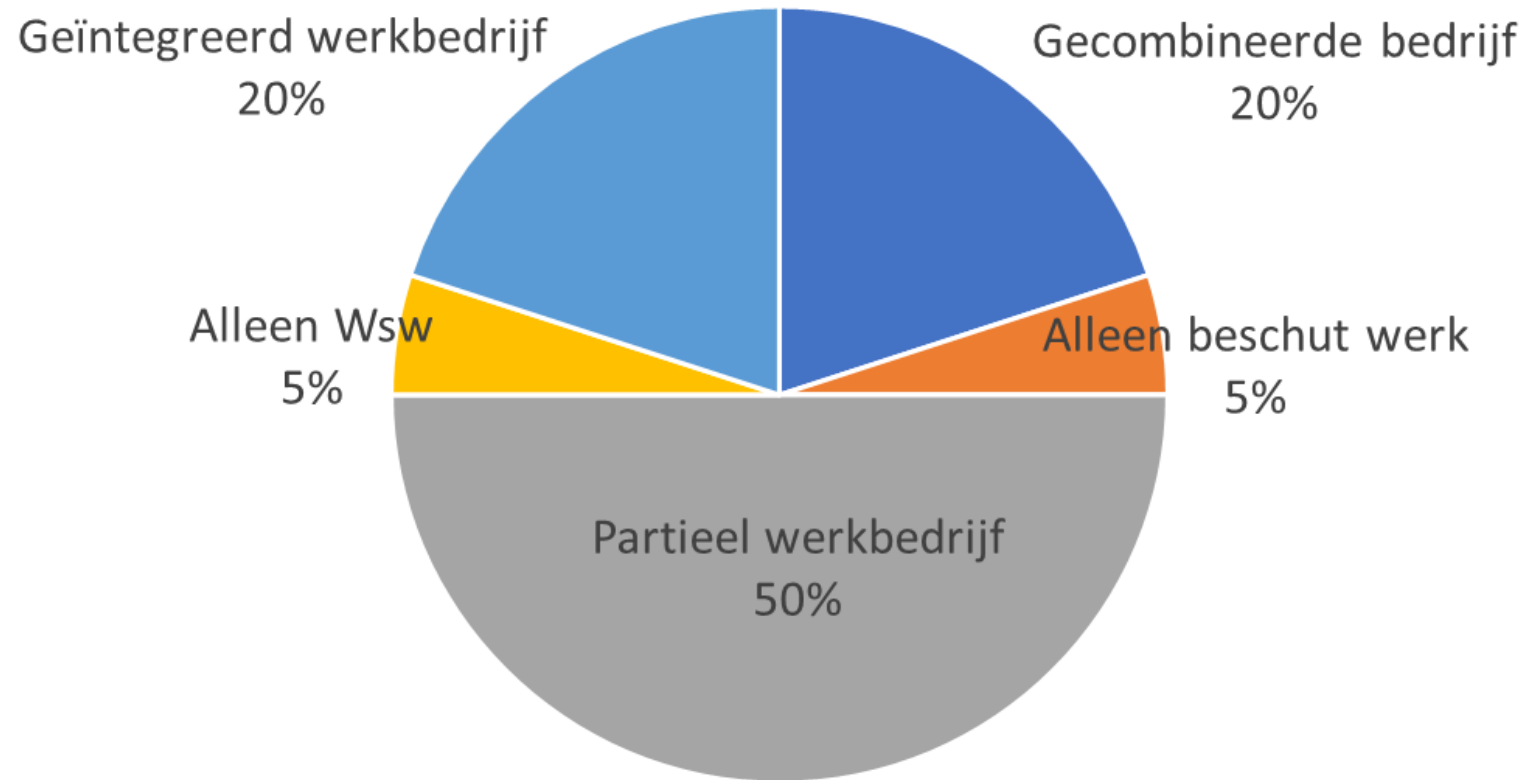
Beschut per 10.000 BB



# Benodigde functionaliteiten voor een goed werkende arbeidsmarkt voor de doelgroep van de Participatiewet



# Verskillende keuzes tav sociaal ontwikkelbedrijf

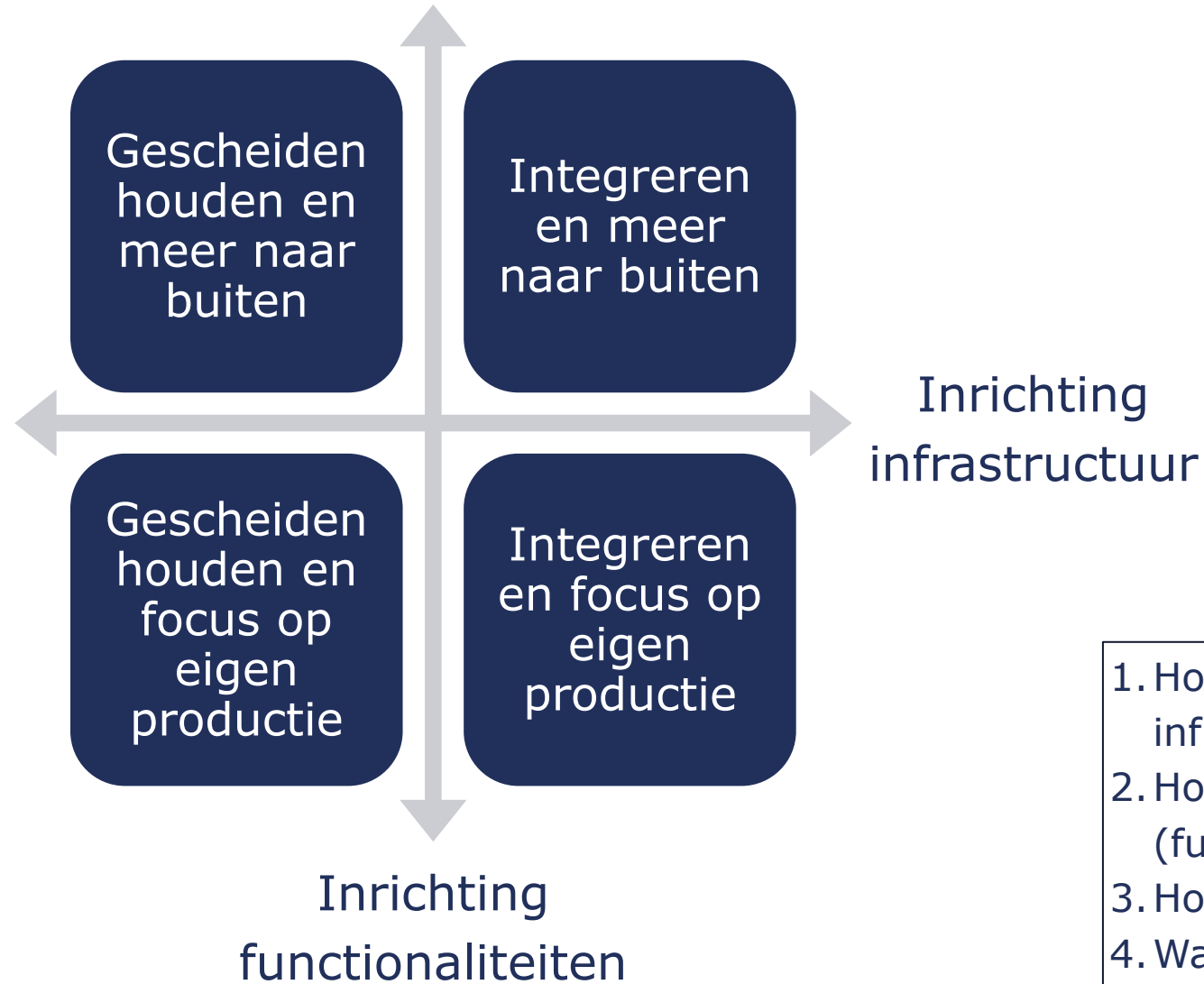




# Hoofdconclusies onderzoek sociaal ontwikkelbedrijven

1. Vaak ontbreekt een goede inrichting van de ondersteuningsinfrastructuur voor de Participatiewet, met een duidelijke inbedding van en perspectief voor het sociaal ontwikkelbedrijf. En in het verlengde daarvan ontbreken duidelijke transitieplannen voor de uitvoeringsinstellingen.
2. Er komen meer mensen aan de slag met LKS dan waarmee is gerekend bij de invoering van de Participatiewet. Maar, aantal beschut blijft achter. Nieuwe doelgroep anders dan beschut, die nog niet bij reguliere werkgevers aan de slag komt, in de knel (middengroep).
3. Besluitvorming wordt belemmerd door complexe en deels ontoereikende financiering
4. Waar is de doelgroep? Waar zijn de mensen die voorheen in de Wsw en/of de Wajong kwamen?

# Opties langs de lijnen inhoud en inrichting

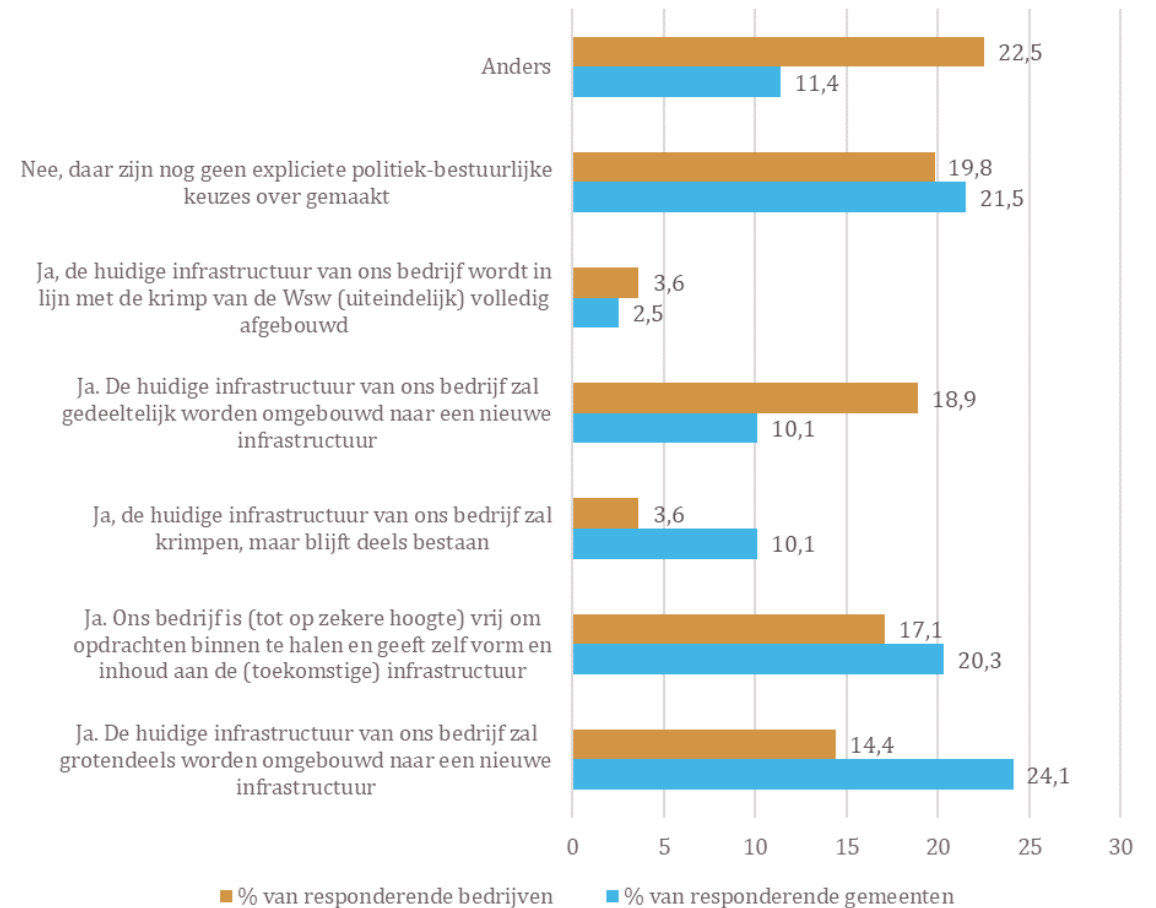


1. Hoe ziet de inrichting van de brede infrastructuur eruit?
2. Hoe ziet onze voorzieningen-mix (functionaliteiten) eruit?
3. Hoe groeien we daarnaartoe?
4. Wat zijn de risico's?
5. Wat doen we als die zich voordoen?

# Inrichting van en visie op ondersteuningsstructuur



## Expliciete keuzes over toekomst klassieke sociaal ontwikkelbedrijf



# Middengroep in de knel

- In de Participatiewet is niet expliciet rekening gehouden met de groep anders dan beschut, die nog niet aan de slag komt bij reguliere werkgevers.
- Gemeenten zijn huiverig om voor onbepaalde tijd verplichtingen aan te gaan in de vorm van een dienstbetrekking bij het so-bedrijf.
- Vaak wordt gekozen voor tijdelijke contracten gecombineerd met ontwikkeling, gericht op uitstroom naar reguliere werkgever.
- Als rekening wordt gehouden met de bespaarde uitkering en de compensatie van de LKS, vaak toch een sluitende businesscase mogelijk: financieel gunstiger om betrokkene in het so-bedrijf aan de slag te hebben dan in de uitkering.

# Complexe financiering belemmert goede besluitvorming

- BUIG-budget voor de uitkeringen en de loonkostensubsidies:
  - Geen gegarandeerd budget voor meerjarige verplichtingen
  - Doorwerking van keuzes in het BUIG-budget onduidelijk
- Participatiemiddelen:
  - Lump sum budget voor begeleiding beschut. Normbedrag pp onvoldoende.
  - Budget beweegt niet mee met de realisatie.
  - Groot deel participatiemiddelen in de black box van het gemeentefonds => hoeveel en waarvoor?
- Het goede nieuws:
  - LKS naar realisatie
  - Substantieel bedrag in (black box) GF per LKS-er en DGR (groeit mee)
  - Budget Wsw gaat van 33.600 naar 38.500 euro per Wsw-er in 2028
  - Rekening houdend met alle middelen, is vaak toch een interessante businesscase mogelijk (ook bv voor nuggers, beschut werk).

# Waar is de doelgroep?

- Raming van de aantallen door SZW bij de invoering van de Participatiewet.
- Er is nog niet onderzocht of deze aantallen in de Participatiewet worden gerealiseerd: waar zijn de mensen die voorheen in de Wsw en/of de Wajong zouden zijn terecht gekomen?
  - Zijn betrokkenen regulier aan de slag?
  - Aan de slag met een LKS?
  - Werkloos thuis, al dan niet met een uitkering?

# Scenario's voor de toekomst

- **Nulvariant**
  - De huidige ontwikkeling wordt voortgezet
  - Koepels en SZW nemen geen nadere actie
  - Ontwikkeling is proces van vallen en opstaan
- **Aanpakken**
  - Ondersteuningsstructuur van SZW en de koepels
  - Steviger inzet infrastructuur so-bedrijven
  - Meer mensen aan de slag. LKS-BIJ verdubbelt
  - 380 mln/jr extra (in structurele situatie)
- **Stelselwijziging**
  - Taakstellende budgetten
  - Landelijk dekkend netwerk van so-bedrijven
  - Recht op werk
  - 600 mln/jr extra (in structurele situatie)





**Berenschot**

[www.berenschot.nl](http://www.berenschot.nl)

[linkedin.com/berenschot](https://www.linkedin.com/company/berenschot)

Martin Heekelaar

Senior managing consultant

+31 (0) 30 291 68 46

+31 (0) 6 23 15 27 67

<https://www.linkedin.com/in/martin-heelelaar/>